

FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

Vesentlighetsanalyse – Hvordan jobber OsloMet med bærekraft i dag og hva er fokuset fremover?

Torvald Tangeland, Eivind Jacobsen og Pål Strandbakken

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

© Forbruksforskningsinstituttet SIFO
OsloMet – storbyuniversitetet
SIFO-Notat 2 – 2022

Forbruksforskningsinstituttet SIFO
OsloMet – storbyuniversitetet
Stensberggt. 26 – 7. etg.
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 Oslo
www.oslomet.no/om/sifo

Forsidebilde: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Forbruksforskningsinstituttet SIFO utgir:

- Rapporter – som er kvalitetssikret og godkjennes av SIFO ved direktør/forskningsledere
- Notater – som godkjennes av prosjektleder.

Det må ikke kopieres fra denne rapporten i strid med åndsverksloven. Rapporter lagt ut på Internett, er lagt ut kun for lesing på skjerm og utskrift til eget bruk. Enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette må avtales med SIFO. Utnyttelse i strid med lov eller avtale, medfører erstatningsansvar.

STORBYUNIVERSITETET
FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

Tittel Vesentlighetsanalyse – Hvordan jobber OsloMet med bærekraft i dag og hva er fokuset fremover?	Antall sider 21	Dato 28 juni 2022
Title Sustainability performance report for OsloMet	ISBN	
Forfatter(e) Torvald Tangeland Eivind Jacobsen Pål Strandbakken	Prosjektnummer 202868	Faglig ansvarlig sign.
Oppdragsgiver OsloMet		
Sammendrag På OsloMets hjemmesider står det: «OsloMet har som mål at utdanningane og forskinga vår skal bidra til ei berekraftig samfunnsutvikling. Vi har studieprogram, forskning og driftstiltak som kan knyttast til alle 17 berekraftsmål.» For å oppnå dette har OsloMet utarbeidet en Handlingsplan for bærekraft for perioden 2021-2024. Denne handlingsplanen skal i løpet av 2022 bli justert. I den forbindelse har SIFO gjennomført en Vesentlighetsanalyse der det fokuseres på (1) hvem OsloMet sine interessenter er, og (2) hva de er opptatt av med hensyn til bærekraft? Kartleggingen viser at en rekke interessenter blir påvirket av OsloMet eller påvirker hvordan OsloMet jobber med bærekraftsmålene, bl.a. studenter, ansatte, Oslo kommune, NFR og framtidige arbeidsgivere for de ferdige profesjonskandidatene. Vi fant dessuten at det er store variasjoner mellom interessentene mht. hvilke bærekraftsmål som oppleves som viktige og hvordan en bør jobbe med disse spørsmålene, lokalt og sentralt på OsloMet. En rekke forhold ble trukket fram i den sammenheng, for eksempel hensynet til den akademiske friheten, OsloMets merkevarebygging, hensynet til eksternfinansiering, ansattes fokus, studentenes forventninger, forventninger fra studentenes framtidige arbeidsgivere, forventninger fra kommune Norge og da særskilt Oslo og Lillestrøm kommune. Vi fant at det gjenstår mye arbeide med å avklare ambisjonsnivået i ulike deler av virksomheten, samt å prioritere mål og implementere dem i organisasjonen. Rapporten avrunder med en anbefaling om å inkludere bærekraftsspørsmålene i OsloMets forestående strategiprosess.		
Stikkord OsloMet, Bærekraft, Forsking, Utdanning, Drift, Strategiarbeid, Strategiske vurderinger		

Forord

Denne rapporten er skrevet på bestilling fra Bærekraftsrådet ved OsloMet og ment som et innspill til arbeidet med å justere Handlingsplan for bærekraft. Formålet har vært å kartlegge hvordan OsloMet jobber med bærekraft i dag, hvordan ulike interessentgrupper oppfatter dette arbeidet og hvordan de blir påvirket av det.

Prosjektet har vært gjennomført i perioden mars – juni 2022. Takk til informantene som har stilt opp til intervju eller som har svart på våre skriftlige henvendelser. Mange engasjerer seg sterkt i forhold til tematikken som her tas opp, samtidig som det kan være vanskelig å konkretisere hva den bør bety for en institusjon som OsloMet. I samtalene har vi blant annet diskutert hva bærekraft innebærer, hvordan man bør operasjonalisere det innenfor rammene av UH-sektoren og OsloMet, hvorfor det er viktig at OsloMet jobber med bærekraft, hvilke deler av bærekraftproblematikken som bør være viktig for ulike deler av universitetet, og hvilke forventninger omgivelsene har til OsloMets bærekraftarbeid.

Denne rapporten gir på ingen måte en uttømmende behandling av spørsmålene som tas opp, men bør sees som en første kartlegging og et begrunnet innlegg i en organisasjonsintern dialog som må fortsette. OsloMets arbeid med bærekraft bør på sikt evalueres jevnlig. Etter vår mening bør det for framtiden settes bort til eksterne aktører for å sikre en større grad av uavhengighet.

Oslo, juni 2022

Forbruksforskningsinstituttet SIFO

OsloMet – Storbyuniversitetet

Innhold

Forord.....	ii
Innhold	iii
Sammendrag.....	v
1 Innledning.....	1
1.1 Hva er en vesentlighetsanalyse?.....	1
1.2 Forståelsen av bærekraft i denne rapporten.....	2
1.3 Hvem er OsloMet i denne sammenheng?.....	3
1.4 Problemstillinger	3
2 Metode og datagrunnlag.....	4
2.1 Kartlegging av interessenter, mål og ambisjoner	4
2.2 Kartlegge hva de viktigste interessentene er opptatt av	6
2.3 Prioriteringer	6
3 Bærekraft i dokumenter og planer.....	8
3.2 Bærekraft i OsloMet-dokumenter.....	9
3.3 Bærekraft på OsloMets hjemmesider	12
4 Om interessenter i intervjuene.....	13
4.1 Hvem er OsloMet sine interessenter og hva er de opptatt av?	13
4.2 Hva er de viktigste bærekraftsdimensjonene for OsloMet?	16
5 Avsluttende refleksjoner og anbefalinger.....	18
5.1 Forsøksvise svar på problemstillingene.....	18
5.2 Et bærekraftig universitet – noen anbefalinger.....	19
Litteratur.....	21

Sammendrag

På OsloMet sine hjemmesider står det: «OsloMet har som mål at utdanningane og forskinga vår skal bidra til ei berekraftig samfunnsutvikling. Vi har studieprogram, forskning og driftstiltak som kan knytast til alle 17 berekraftsmål.» For å oppnå dette har OsloMet utarbeidet en Handlingsplan for bærekraft for perioden 2021-2024. Denne handlingsplanen skal i løpet av 2022 bli justert. I den forbindelse har SIFO gjennomført en Vesentlighetsanalyse på bestilling fra Bærekraftsrådet ved OsloMet, for å kartlegge (1) hvem OsloMet sine interessenter er, og (2) hva de er opptatt av med hensyn til bærekraft?

Rapporten baserer seg primært på intervjuer med et utvalg informanter internt på OsloMet og noen få eksterne. Videre har vi gått gjennom en rekke plan og styringsdokumenter som beskriver mål og forventninger knyttet til UH-sektoren generelt og OsloMet spesifikt.

Kartleggingen viser at en rekke interessenter blir påvirket av OsloMet eller påvirker hvordan OsloMet jobber med bærekraftsmålene. Ut fra intervjuene å bedømme er de viktigste interessentene OsloMet-interne; f.eks. universitetsledelse, de ansatte, studentene, pluss fakultetene og sentrene. Disse er motivert av ulike hensyn, alt fra et positivt engasjement for å «redde verden» til et føre-var-engasjement for å unngå omdømmetap for OsloMet. NFR og EUs forskingsorganer peker seg ut blant de eksterne interessentene som nevnes. Gjennom sin dreining av forskningsfinansieringen mot bærekraftformål har de de facto innvirkning på OsloMets forskning. Nevnes bør også Oslo kommune, selv om bærekraftsignalene her synes å være av mer overordnet og indirekte karakter.

Informantene våre uttrykte stor grad av usikkerhet mht. hva OsloMet bør prioritere i bærekraftsarbeidet framover og hvilket ambisjonsnivå en bør legge seg på i ulike deler av virksomheten. Vi fant likevel at det er mange gode lokale initiativ på gang, både på forsknings-, utdannings- og driftssiden. Disse peker imidlertid i noe ulike retninger. Slik sett er det per i dag vanskelig å identifisere én samlet OsloMet-profil for innsatsen på området.

Universitetets egne organer må selv bestemme hvilke bærekraftsmål (SDGer¹) som bør prioriteres. Et flertall av informantene var imidlertid klare på at de primært assosierer ordet bærekraft med «miljøkonsekvenser». Slik sett peker SDG 12 – «Ansvarlig forbruk og produksjon» – og SDG 13 – «Stoppe klimaendringene» – seg ut som de viktigste SDG-målene. Imidlertid, et universitet vil også være forpliktet av SDG 4 – «God utdanning» og for OsloMets del – med eget fakultet for helsefag – også av SDG 3 – «God helse». Dessuten, på f.eks. SVA-instituttene og SAM vil SDG 1 – «Utrydde fattigdom» og «Mindre ulikhet» (begge både globalt og innen velferdsstaten) være sentrale. Det utilfredsstillende ved denne oppramsingen er at den ikke gir noen retningsangivelse for universitetets merkevarebygging/identitetsarbeid. Det synes åpenbart at OsloMet må forta en prioritering av et mindre utvalg av mål (SDGer), samt at disse prioriteringen kommuniseres innover i organisasjonen og ut til omgivelsene. Det savnes også et grep for å favne mangfoldigheten i virksomheten innenfor slike prioriteringer.

Den største *risikoen* knyttet til bærekraftsarbeidet er selvfølgelig at «en ikke gjør nok» eller «det rette», i tide. Det viktigste OsloMet kan gjøre i den sammenheng er å forsyne samfunnet med kompetente bærekraftbevisste profesjonsutøvere. Dernest kan OsloMet bidra gjennom egen forskning. Viktig er det imidlertid også å unngå at avstanden mellom idealer og realiteter blir for stor. Mål må være troverdige og tiltak gjennomførbare. Hvis ikke det kommer på plass kan det før med seg et betydelig omdømmetap for institusjonen.

¹ SDG – Sustainable Development Goal

1 Innledning

Det globale forbruk- og produksjonsvolumet er nå på et ikke-bærekraftig nivå. Dette har resultert i overutnyttelse av naturressurser, tap av biologisk mangfold og klimaendringer (IPBES, 2019; IPCC, 2021). Det er behov for å endre på sammensettingen og redusere det totale volumet av det private og offentlige forbruket (Southerton & Welch, 2018). Det er viktig at det nye samfunnet er bærekraftig med hensyn til kultur, økonomi og miljø.

Det er en rekke grunner til hvorfor OsloMet *kan* eller *bør* være interessert i bærekraft. Det kan være a) fordi de er pålagt det av Kunnskapsdepartementet, b) for å posisjonere seg i utdannings- og forskningsmarkedet (f.eks. rekruttere ansatte, studenter, forsknings- og utviklingsmidler) og c) for å gjøre en reell impact i samfunnet gjennom kunnskapen og kandidatene en produserer, og ved å redusere det økologiske fotavtrykket som følger av driften av universitetet. Disse hensynene/målene er selvfølgelig ikke gjensidig utelukkende, men det kan være lurt å utvikle et felles/samlende narrativ om hvordan OsloMet skal kombinere dem og hvorfor. Dette er en del av strategiarbeidet til OsloMets ledelse.

OsloMet har signalisert at de ønsker å bidra til rekonfigurasjonen av samfunnet. På OsloMet sine hjemmesider står det: «*OsloMet har som mål at utdanningane og forskinga vår skal bidra til ei berekraftig samfunnsutvikling. Vi har studieprogram, forskning og driftstiltak som kan knyttast til alle 17 berekraftsmål.*»² For å oppnå dette har OsloMet utarbeidet en *Handlingsplan for bærekraft* for perioden 2021-2024³ og etablert et Bærekraftråd som skal «*bidra til at bærekraft blir integrert i alle deler av universitetets virksomhet.*»⁴ Videre pågår det en prosess med å etablere et signatur-emne som spesifikt adresserer bærekraft, som skal tilbys alle studentene ved OsloMet som går på bachelornivå i løpet av de nærmeste årene. Det pågår også en prosess med å etablere et nytt PhD program på TKD – ***Innovasjon for bærekraft*** – som vil bli en arena hvor OsloMet kan utdanne forskere som har spisskompetanse på problemstillinger knyttet til bærekraft.

Ved utgangen av 2021 fikk Forbruksforskningsinstituttet SIFO i oppdrag å utvikle en *vesentlighetsanalyse* for OsloMet i løpet av våren 2022. Bakgrunnen for oppdraget var at det var oppnevnt en arbeidsgruppe som skulle komme med forslag til justeringer av OsloMets *Handlingsplan for bærekraftig utvikling for det 21. århundre* i løpet av 2022.

1.1 Hva er en vesentlighetsanalyse?

En **vesentlighetsanalyse** er en kartlegging av **hva** som er viktig for en virksomhet og dens interessenter (Oslo Børs, 2018). Det fins en rekke måter å utarbeide **vesentlighetsanalyser** på, men det sentrale er at den blir tilpasset virksomheten og dens omgivelser og hva som kan anses som dens samfunnsoppdrag. Sentralt er å kartlegges hvilke av FNs bærekraftsmål som er mest relevante for virksomheten og hvordan en best kan forfølge disse. En slik analyse har mye til felles med den samfunnsansvar-rapporteringen som større foretak og organisasjoner gir i tillegg til den økonomiske resultatrapporteringen. Men fokuset

² <https://www.oslomet.no/om/berekraft>

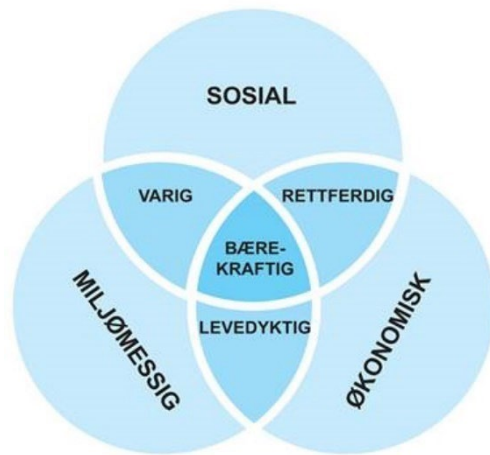
³ OsloMets handlingsplan for bærekraft 2021 – 2024: <https://ansatt.oslomet.no/berekraft>

⁴ Bærekraftsrådet ved OsloMet: <https://ansatt.oslomet.no/berekraftsradet-ved-oslomet>

på «bærekraft» drar vesentlighetsanalysen i litt andre retninger, i tillegg til at det forutsetter noen avgrensninger og presiseringer.

1.2 Forståelsen av bærekraft i denne rapporten

Rapporten fra *Verdenskommisjonen for miljø og utvikling*, den såkalte Brundtland-rapporten (Brundtland, 1987) koplet i sin tid miljøutfordringene med sosiale og økonomiske utfordringer, særlig knyttet til fattigdom i den tredje verden. Det var denne rapporten som introduserte begrepet bærekraft; vel egentlig knyttet til vekst. I stedet for å argumentere med syttitallets ‘nullvekst’ ønsket Verdenskommisjonen å fremme en ‘bærekraftig vekst’ eller ‘utvikling’: «en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov». Rapporten, som altså fokuserte like mye på fattigdom og utvikling i den tredje verden som på miljø, trakk inn sosial og økonomisk bærekraft, figur 1-1. Der og da utgjorde dette en revitalisering av miljøarbeidet og et forsøk på å innføre mer helhetlige perspektiver på utvikling. For at et samfunn skulle kunne anses for å være bærekraftig måtte det ta hensyn til de tre dimensjonene samtidig. I ettertid har FN introdusert 17 overordnede bærekraftsmål (Figur 1-2) og 169 delmål. Disse målene skal være verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Figur 1-1: De tre bærekraftsdimensjonene

Figur 1-2: FN's 17 Bærekraftsmål⁵

⁵ <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

1.3 Hvem er OsloMet i denne sammenheng?

Virksomheten vi skal gjøre en vesentlighetsanalyse for er altså OsloMet, men hvem er OsloMet i denne sammenheng? Et universitet er en svært kompleks organisasjon. Den har en sentralisert og hierarkisk drift- og rapporteringsstruktur, men har enheter, fakulteter, sentere og institutter, med stor grad av autonomi. Disse driver også med ulike typer praksiser (undervisning, forskning, utviklingsarbeid, administrasjon og drift) på faglig sett til dels svært ulike fagfelt (helsefag, journalistikk, lærerutdanning, velferdsforskning osv.). Forskerne, som utgjør en særlig stor andel av de ansatte, har endog til en "særskilt stilling", som det heter, som innebærer en faglig autonomi en knapt finner andre steder i samfunnet. I tillegg er studentene en del av universitetet, en strøm av korttidsdeltakere som rullerende rekrutteres og kvitteres ut igjen etter endt utdanning. På toppen av det hele er mye av arbeidet og de ulike praksisene organisert i prosjekter, med tidsavgrensede agendaer, mål, samarbeidspartnere og ditto ressurser.

All denne kompleksiteten innebærer at det finnes mange beslutningsnivåer, og bredden i typen praksiser og faglige felt innebærer at det er stor variasjon i mål og ambisjoner og i hva som ansees som relevante omgivelser/interessenter. Det store innslaget av prosjekter gir organisasjonen et til dels flyktig preg, den endrer seg hele tiden, den står aldri stille.

Vi har valgt å være åpne mht. hva som er OsloMet i denne rapporten. I dokumentene vi gjennomgår er det åpenbart at det er det strategiske nivået i organisasjonen som omhandles, men i intervjuene våre har vi holdt det åpent for informantene selv å definere sitt OsloMet. Dette har spesielt betydning for forståelsen av ambisjoner og ambisjonsnivå. Vi vil forvente at ulike deler av OsloMet i ulik grad er opptatt av ulike bærekraftsmål, og likeens, at sentrale deler av virksomheten kan være opptatt av andre mål enn det en finner på institutt- og forskernivå. Vi kommer tilbake til implikasjoner av dette mot slutten av rapporten.

1.4 Problemstillinger

Gjennom denne rapporten vil vi forsøke å belyse følgende spørsmål:

1. Hvem er de viktigste interessentene for OsloMet med hensyn på bærekraftsarbeidet?
2. Hvordan opplever de viktigste interessentene at OsloMet jobber med bærekraft i dag?
3. Hvilke temaer innenfor bærekraft (SDG) bør OsloMet prioritere fremover, med utgangspunkt i:
 - a. Brukere/samarbeidspartnere forventninger?
 - b. Risiko- og mulighetsbildet knyttet til arbeidet med bærekraft?
 - c. Hvilke bærekraftsmål som er mest relevante/der OsloMet kan ha størst direkte eller indirekte "impact"?
4. Hva er et riktig ambisjonsnivå innenfor ulike temaområder for:
 - a. Utdanningene
 - b. Forsking og utvikling/innovasjon
 - c. Drift og Campus-programmet

2 Metode og datagrunnlag

I dette kapitlet vil vi kort beskrive hva en *Vesentlighetsanalyse* er og hvordan vi forstår det i denne rapporten. Samtidig vil vi si noe om framgangsmåten vår og hva slags data vi bygger på.

2.1 Kartlegging av interessenter, mål og ambisjoner

Det fins en rekke metoder for å utarbeide og fremstille en vesentlighetsanalyse. Vi har i denne sammenhengen tatt utgangspunkt i metodebeskrivelsen i *Oslo Børs veiledning om rapportering av samfunnsansvar 2018*⁶. Veilederen er utviklet av Oslo Børs sammen med Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer (Norsif). Rapporteringsprosessen i veiledningen er basert på standardene for samfunnsansvarsrapportering til det globale rapporteringsinitiativet GRI (GRI Standards),⁷ som ifølge Oslo børs er den mest benyttede internasjonale rapporteringsrammeverket for bærekraftsrapportering.⁸

Første steg i vesentlighetsanalyse er å kartlegge hvilke muligheter og risikoer OsloMet står ovenfor med hensyn til arbeidet med bærekraft, samt hvem som er OsloMets viktigste interessenter og hva disse er mest opptatt av. Målet med denne delen av analysen er å identifisere de mest virksomhetskritiske områdene og å peke på indikatorer som bør følges opp. Oslo Børs påpeker at «*Resultatene av en vesentlighetsanalyse vil variere fra selskap til selskap, blant annet grunnet ulik forretningsmodell, kjernevirksomhet, geografisk eksponering og interessentforventninger.*»

Interessenter blir i malen til Oslo Børs definert som «*organisasjoner og enkeltpersoner som påvirkes av selskapets virksomhet, eller som kan påvirke selskapets strategi og måloppnåelse.*» Det kan være «*kunder, ansatte, myndigheter, lokalsamfunn og leverandører. I mange tilfeller vil noen av disse gruppene være representert ved interesseorganisasjoner som for eksempel fagforeninger, miljø- og menneskerettighetsorganisasjoner.*» Oslo børs presiserer at de viktigste interessenter er de organisasjoner, grupper og enkeltpersoner som i vesentlig grad:

- *Påvirker selskapet*
- *Påvirkes av selskapet*

Det er åpenbart at en rekke grupperinger internt på OsloMet kan defineres som *interessenter*. I dette arbeidet har vi valgt å gruppere interessentene på OsloMet inn i fem hovedkategorier, se tabell 2-1. Dette er en svært grov inndeling og man kan påpeke at de er delvis overlappende. Vi mener likevel at inndelingen fungerer godt for å identifisere intervjuobjekter. OsloMets virksomhet påvirker og påvirkes også av en rekke eksterne interessenter. I arbeidet med å identifisere eksterne interessenter har vi bedt alle informantene, internt og eksternt, om å peke på hvem de mener kan defineres som OsloMets interessenter.

⁶ <https://docplayer.me/108143442-Juli-oslo-bors-veiledning-om-rapportering-av-samfunnsansvar.html>

⁷ <https://www.globalreporting.org/standards>

⁸ I arbeidet med å utarbeide denne rapporten har vi også latt oss inspirere av Universitetet i Göteborgs Hållbarhetsresultat. Denne årlige rapporten er basert på ISO 14001, som UiG er sertifisert i henhold til. Rapporten baserer seg på et vedtatt fast sett av indikatorer for å måle måloppnåelse. Et slikt indikatorsett er ikke vedtatt for OsloMets vedkommende. Derimot finnes det en Handlingsplan for bærekraft, jf. over.

Mål og ambisjoner for bærekraftsarbeidet må en forvente å finne formulert i strategiske dokumenter og planer, samt i føringer fra myndigheter og finansieringskilder. Vi har gått gjennom de viktigste av disse dokumentene, blant annet Strategi 2024, Handlingsplan for bærekraft, Tildelingsbrev og utkast til ny utviklingsavtale. Samtidig har vi sett på hjemmesidene til OsloMet for å få tak i hvordan universitetet framstiller seg og sine mål og ambisjoner for studenter og andre. Dokumentgjennomgangen gav oss også et grunnlag for intervjuene. Vi kommer tilbake til dette nedenfor.

Vi startet intervjurunden med Viserektor for forskning og utvikling ved OsloMet, Per Martin Norheim-Martinsen og Prorektor for utdanning, Nina Waaler. I tillegg hadde vi en innledende samtale med Elin Wyller som er Seniorrådgiver på Divisjon for FoU på OsloMet med hovedansvar for å følge opp arbeidet med bærekraft på OsloMet. Sammen med dokumentlesingen gav disse tre intervjuene oss et godt grunnlag for å peke ut nye informanter samt å justere intervjumalen.

Formålet med denne prosessen var å identifisere OsloMets interessenter, og å komme frem til hvilke grupper som er de viktigste. Rapporten baserer seg primært på intervjuer med et utvalg informanter internt på OsloMet og noen få eksterne. Videre har vi gått gjennom en rekke dokumenter som beskriver forventninger knyttet til UH-sektoren generelt og OsloMet spesifikt. Tabell 2-1 gir en oversikt over informanter og dokumenter vi har gått gjennom.

Tabell 2-1: Oversikt over interessentgrupper og informanter

Interessentgrupper	Informanter/kilder/dokumenter
Internt	
OsloMet Styret	Diverse strategiske styringsdokumenter (Handlingsplan for bærekraft ++)
Ledelsen ved OsloMet	Per Martin Norheim-Martinsen, Viserektor Forsking og utvikling Nina Waaler, Prorektor For Utdanning Elin Wyller, Seniorrådgiver FoU avdelingen
Dekanene på fakultetene og senter lederne	Oddgeir Osland, Dekan på Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) Sarah J. Paulson, Dekan på Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)
Ansatte (Forskere, undervisere, adm.)	Åshild Losnegard, Seniorrådgiver • Seksjon for profilering, rekruttering og omdømme
Studenter	Åse Berg Dybvik, Læringsmiljøansvarlig ved Studentparlamentet på OsloMet Amalie Bakkane Erfjord, Student, Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning
Drift	Marianne Fugløy Lidstrøm, Seksjonssjef for Seksjon for drift og husøkonomi
Eksternt	
Eiere (KD)	Tildelingsbrev og utkast til utviklingsavtale, budsjett dokumenter
Studentsamskipnaden SiO	Steffen H. Greff, Utviklingsdirektør i Enhet for strategiske satsinger i Studentsamskipnaden
Søndre Nordstrand (koblingen mellom OsloMet og kommunen)	Hilde Lorentzen ⁹ , Prosjektleder på Avdeling for forskning og utvikling på OsloMet

⁹ Lorentzen og Tollefsrud er OsloMet ansatte, men er listet opp her i kraft av deres omfattende kontakt med «eksterne», i dette tilfellet ulike deler av Oslo kommune.

2.2 Kartlegge hva de viktigste interessentene er opptatt av

Kartleggingen ble gjennomført som intervjuer med et utvalg av OsloMets viktigste interessenter og en gjennomgang av sentrale dokumenter. Intervjuene ble gjennomført av prosjektgruppen på en standardisert måte med en tidsramme på inntil 60 minutter. Intervjuene ble, med noen unntak gjennomført etter en fast agenda.

Agendaen for intervjuene var:

- Begrepsavklaring og definisjoner
- Klargjøring av intervjuets formål
- Tre standardspørsmål

Intervjuguiden bestod av fire standardspørsmål som fokuserte på nå-situasjonen, drøfting av vesentlige bærekraftstemaer innenfor OsloMet og en diskusjon om hvilket ambisjonsnivå som var riktig i forhold til OsloMets strategi.

Standardspørsmålene i intervjuene:

1. Hvordan opplever du at OsloMet jobber med bærekraft i dag?

2. Hvilke temaer innenfor bærekraft (ESG) bør OsloMet prioritere fremover, med utgangspunkt i:

- a. Brukeres/samarbeidspartneres forventninger til arbeidet med bærekraft?
- b. Risiko- og mulighetsbildet i arbeidet med bærekraft
- c. Hvilke bærekraftsmål som OsloMet har størst påvirkning på? (Konkrete i forhold OsloMets virksomhet)

3. Hva er et riktig ambisjonsnivå på ulike tematiske felt?

Ta utgangspunkt i:

- a. Utdanning
- b. Forsking og utvikling/Innovasjon
- c. Drift og Campus-programmet

4. Hvem er de viktigste interessentene for OsloMet med hensyn på bærekraftsarbeidet?

2.3 Prioriteringer

Den tredje delen av analysen er å systematisere viktighetene av de ulike temaene for OsloMets interessenter langs to dimensjoner på en skala fra lavere grad (1) til høyere grad (5):

1. *Viktighet for OsloMets interessenter*
2. *Viktighet for OsloMets påvirkning på samfunn, miljø og økonomiske forhold.*

For å sette verdien langs dimensjonen *Viktighet for OsloMets interessenter* tok vi utgangspunkt i hvordan informantene svarte på de to følgende spørsmålene:

- 1) *I hvilken grad påvirker temaet interessentene økonomisk, sosialt eller miljømessig?*
- 2) *I hvilken grad kan temaet påvirke interessentenes vurderinger av OsloMet virksomhet (utdanning og forskning) eller omdømme?*

For å sette verdien langs dimensjonen *Viktighet for OsloMets påvirkning på samfunn, miljø og økonomiske forhold* tok vi utgangspunkt i hvordan informantene svarte på de to følgende spørsmålene:

- 1) *I hvilken grad er temaet relevant for OsloMets påvirkning på samfunn, miljø og økonomiske forhold? Dette kan også være viktig for OsloMets evne til å lykkes med sine strategiske mål.*
- 2) *I hvilken grad påvirker temaet OsloMets mulighet til å drive sin virksomhet på kort og lang sikt?*

Våre kvalitative vurdering og innplassering av svarene vi fikk blir oppsummert opp i figur 4-2.

2.4 Implementering

Det siste steget i en vesentlighetsanalyse er å implementere resultatene i virksomhetens strategiske arbeid. Dette er selvfølgelig utenfor vårt mandat. Det er åpenbart noe OsloMets ledelse og styre har ansvaret for. I kapittel 5.3 *Anbefalinger for veien videre* skisserer vi likevel en potensiell vei videre for å tydeliggjøre OsloMets arbeid med bærekraft.

3 Bærekraft i dokumenter og planer

Bærekraftsbegrepet står sentralt i sentrale strategiske dokumenter for norsk forsknings- og utdanningspolitikk, men kanskje ikke like sterkt i den faktiske politikken overfor de ulike UH-institusjonene.

3.1 Forventinger til Universitet og høyskole-sektorens rolle i forhold til bærekraft

I den gjeldende Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028 (Meld. St. 4 (2018–2019)) heter det allerede i annet avsnitt at

Forskning og høyere utdanning står sentralt i utviklingen av et bærekraftig samfunn – miljømessig, sosialt, kulturelt, økonomisk og politisk. Vi må ha kunnskap for å kunne gjøre de riktige valgene slik at vi kan opprettholde velstand og velferd, ta vare på en klode som er i ferd med å bli overbelastet og verne om sentrale verdier som frihet og demokrati.

Klimaendringene får spesiell oppmerksomhet i den sammenheng. Litt lenger ut i langtidsplanen står det at:

Klimaendringene er vår tids store utfordring. Prioriteringene i langtidsplanen reflekterer dette. Dette er et område som krever internasjonalt samarbeid mot felles mål. Bærekraftsmålene som ble vedtatt av FNs medlemsland i 2015, gir retning for arbeidet og danner en viktig ramme for langtidsplanen.

Langtidsplanen framheves som et nasjonalt prioriteringsverktøy:

I langtidsplanen gir regjeringen uttrykk for hva den fra et nasjonalt perspektiv mener det er særlig viktig å prioritere de kommende årene. I årene fremover vil det bli mer press på de offentlige budsjettene, og planen skal være et prioriteringsverktøy også i perioder med svakere vekst.

Og UH-sektoren gis en marsjordre i denne sammenheng, da det videre heter at:

Regjeringen forventer at universiteter, høyskoler, helseforetak og forskningsinstitutter som mottar statlige grunn- eller basisbevilgninger, legger langtidsplanen til grunn for sine egne strategiske prioriteringer innenfor sitt handlingsrom. Det samme gjelder Norges forskningsråd og andre deler av virkemiddelapparatet. (Pkt. 1.3)

Regjeringen anser bærekraftsmålene som sentrale i møtet med vår tids globale utfordringer og vil spille en aktiv rolle i oppfølgingen av dem.

Videre heter det at:

Gjennom både utdanning og forskning er universiteter og høyskoler sentrale for å følge opp bærekraftsagendaen,

og det vises til eksempler fra UiB, NTNU og UiO for hvordan SDG'ene har blitt bygd inn i strategidokumenter og planer.

Med dette bakteppet er det noe paradoksalt å kunne konstatere at norsk UH-sektor i dag, og samlet sett, ikke er spesielt langt framme når det gjelder bærekraft. Den som slår fast dette er førsteamanuensis ved

Høyskolen i Østfold Henrik Skaug Sætra (jf. vårt intervju med ham, se også Krohno 16.04.2021). I mangel på en samlet evaluering av sektorens bærekraftsarbeid er hans ennå ikke publiserte kartlegging det beste vi kan lene oss på i denne sammenheng. Mens universiteter i f.eks. Sverige har vært tredjepartsertifisert gjennom såkalte «Hållbarhetsredovisningar» i en årrekke, omtaler de fleste norske UH-institusjonene fortsatt bærekraftsmålene i generelle vendinger og viser til forskningsmiljøer som kan være relevante for å nå målene.

Det er likevel strekk i laget, et raskt blikk på hjemmesidene viser at noen har kommet lengre enn andre. UiB, NTNU og ikke minst NMBU pekes ofte fram i denne sammenheng. Noen av disse, som f.eks. NTNU og NMBU har ved sin spesielle profil på utdannings- og forskningssiden, spesielle forutsetninger for å profilere seg på miljø og bærekraft. Men også andre, som f.eks. UiB og Universitetet i Sør-Øst Norge har en tydeligere miljøprofil enn mange andre, synlig både i styringsdokumenter og utdanningsportefølje (jf. Henrik Skaug Sætra).

Likevel viser en gjennomgang av sektorens strategi- og plandokumenter, tildelingsbrev, utviklingsavtaler og årsrapporter, studietilbud, strategiske satsinger og innsatsområder – fortsatt ifølge Sætra – svake og uklare føringer fra nasjonalt hold og ikke minst manglende standardiserte krav til rapportering, kartlegging og strategisk arbeid, f.eks. fra NOKUT (se Krohno, *ibid.*).¹⁰ Han peker på at mange av de spesialiseringene og posisjoneringene en finner blant foregangsinstitusjonene virker hensiktsmessige. Likevel er det, spesielt blant andre mindre universiteter og høyskoler, en god vei å gå når det gjelder å konkretisere hva den enkelte institusjon skal være god på og hvordan de med sitt spesielle utgangspunkt best kan bidra til SDGene. Det er mao. et omfattende konkretiserings-, prioriterings- og implementeringsarbeid som synes å gjenstå for mange.

3.2 Bærekraft i OsloMet-dokumenter

Ifølge Sætra kommer ikke OsloMet alt for godt ut, selv sammenliknet med andre norske UH-institusjoner. Uten at vi her kan sammenlikne med andre institusjoner kan vår egen gjennomgang av plan- og styringsdokumenter tyde på at han har noen poenger.

Strategi 2024 Ny viten – ny praksis

Strategiplanen for OsloMet ble vedtatt av det som den gang var HiOAs styre høsten 2017. I planen er ikke ordet bærekraft nevnt. Visjonen: *Levere kunnskap som løser samfunnets utfordringer*, må likevel sies å åpne for å inkludere bærekraft, da forutsatt at dette forstås som å være en av samfunnets utfordringer. Ordet miljøvennlig er nevnt under hovedmål 4, der det heter at HiOA/OsloMet:

skal videreutvikle bygningsmassen i miljøvennlig retning, og at en skal prioritere infrastrukturløsninger som reduserer det økologiske fotavtrykket.

Ut over dette er ingen referanser til miljømessig bærekraft.

¹⁰ For vår egen del vil vi tilføye at det her muligens kan være interessant å følge opp rapporten «Grønne indikatorer for universitets- og høyskolesektoren» fra Direktoratet for internasjonalsisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku). Denne rapporten behandler grønne campus. Tilsvarende arbeid for utvikling av indikatorsett må følgelig gjøres for utdannings-, forsknings- og innovasjonsarbeidet i sektoren.

Selv om begrepene ikke brukes direkte, må en kunne si at hensynet til sosial og økonomisk bærekraft gjennomsyrrer planen, da formulert som velferdssamfunnets framtidige utfordringer. Om formålet heter det f.eks.:

HiOA skal løse sitt samfunnsoppdrag gjennom å forberede studenter, arbeidsliv og myndigheter på velferdssamfunnets fremtidige utfordringer.

Handlingsplan for bærekraft

Handlingsplan for bærekraft ble vedtatt i 2020 (publisert 6. oktober 2020). Visjon er formulert slik:

OsloMet leverer kunnskap som besvarer samfunnets utfordringer med bærekraftige og nyskapende løsninger. Videre heter det at For å være en ledende institusjon på forskningsbasert kunnskap for velferdssamfunnet, legger OsloMet til grunn et bærekraftsperspektiv og en tverrfaglig tilnærming.

Selv om planen er formulert i noenlunde overordnede vendinger, må den sies å være ambisiøs. Den tar utgangspunkt i at utdanning og forskning ved OsloMet skal bygge oppunder FNs bærekraftsmål. Planen har fem delmål:

- *Strategi og organisering: En robust organisering av arbeidet med bærekraft som sikrer medvirkning fra alle*
- *Forskning og utvikling: Tverrfaglige forsknings- og utviklingsmiljøer av høy kvalitet med tydelig bidrag til bærekraftig utvikling og som styrker forutsetningene for å skaffe finansiering*
- *Utdanning: Alle studier har definert sin rolle og funksjon i forhold til å bygge oppunder og integrere bærekraftsmålene*
- *Kommunikasjon: OsloMet setter agendaen i samfunnsdebatten og bidrar til bærekraftig utvikling gjennom formidling av aktuell forskning*
- *Drift og miljø: OsloMet skal redusere det økologiske fotavtrykket år for år gjennom digitalisering, grønne innkjøp og effektiv drift.*

Planen inneholder en lengre tiltaksliste med til dels konkret mål for de ulike kjernevirksomhetene. Den angir også en rapporteringsvei og en tidsplan fram mot januar 2024 – med milepæler for rapportering til universitetsstyret. Vi merker oss spesielt at det ifølge planen skal gjennomføres årlig bærekraftsrapportering (egen eller integrert i årsrapporten).

Hvis en skal være kritisk, så må det pekes på at planen er lite spesifikk på hva og hvordan OsloMet skal skille seg ut fra konkurrerende universiteter og høyskoler. Planen er utvilsomt ambisiøs, men den bidrar ikke til å peke ut områder som skal prioriteres og andre som følgelig kan nedprioriteres. I den sammenheng mangler det også en referanse til hvilke SDG-mål OsloMet som helhet, fakultetene og sentrene skal bidra spesielt til. Vi vil komme tilbake til dette senere i rapporten.

OsloMets Langtidsplan 2020-22

I OsloMets Langtidsplan 2020-22 står ordet bærekraft nevnt tre ganger, som OsloMets delmål 3.

Utdanning og forskning på OsloMet skal bygge oppunder FNs bærekraftsmål (jf. s. 7).

Om dette heter det videre:

Det er vedtatt at utdanning og forskning på OsloMet skal bygge opp under FNs bærekraftsmål, som blir en stadig viktigere referanse for blant annet EUs og Forskningsrådets satsninger. Det er igangsatt arbeid med å synliggjøre og styrke OsloMets bidrag til bærekraftsmålene innenfor forskning og utdanningstilbud. Institusjonen er gjennom initiativet «Grønt OsloMet» i gang med å se på hvordan eget økologisk fotavtrykk kan reduseres (s. 8).

Ordet miljø er nevnt 14 ganger, men kun en av dem relatert til miljø i betydningen økologi/natur. På s. 9 heter – som i Strategi 2024 – at bygningsmassen skal utvikles i miljøvennlig retning og at en skal prioritere infrastrukturløsninger som bidrar til å redusere OsloMets økologiske fotavtrykk. For øvrig står ordet økologisk nevnt to ganger, en gang under omtalen av Grønt OsloMet (s. 8) og en gang i tilknytning til omtalen av bygningsmassen, jf. over.

Tildelingsbrev for 2022 - OsloMet – storbyuniversitetet

I det gjeldende tildelingsbrevet er bærekraft kun nevnt i de generelle innledende avsnittene som gjelder sektoren under ett. Bærekraft er ikke nevnt under omtalen av de fire utviklingsmålene for OsloMet, dvs. 1) Nyskapende fag og tjenesteutvikling gjennom tverrfaglighet, 2) Digitalisering, 3) Arbeidslivsrelevans og 4) Demokratisering av kunnskap.

Utkast til ny utviklingsavtale 2023-2026

På sitt møte 12. mai 2022, fikk Universitetsstyret seg forelagt et forslag til ny utviklingsavtale (med KD) for 2023-2026. Heller ikke i dette forslaget har bærekraft fått noen framtrekkende plass. Ordet er så vidt nevnt i *Hovedmål 1 «Storbyuniversitetet - tett på samfunnsutfordringene»¹¹*, men overhodet ikke nevnt under *Hovedmål 2 «Åpen deling av kunnskap»*. Det er heller ikke med i måleindikatorerne på noen av de to hovedmålene. Det foreløpige utkastet ble enstemmig vedtatt for å sendes over til KD, med fullmakt til rektor om å inkorporere merknader som framkom i møtet.

Vi merker oss at enkelte av disse kommentarene, spesielt fra studentrepresentanten, gikk på det manglende fokuset på bærekraft. Vi vet også at dokumentet i etterkant av styremøtet, på sin vei gjennom det sentrale Forskningsutvalget og Utdanningsutvalget, har gjennomgått betydelige endringer, der bærekraft har kommet mye klarere fram, og der det også gjøres klarere prioriteringer mht. hvilke bærekraftsdimensjoner som bør være førende for arbeidet på OsloMet.

Bærekraftsrådet

OsloMets bærekraftsråd ble opprettet 1. januar 2021 og skal bidra til at bærekraft blir integrert i alle deler av universitetets virksomhet. Bærekraftsrådet springer ut av prosjektet Bærekraft21 som ble avsluttet ved årsskiftet 2020/-21, og innebærer at bærekraftsarbeidet nå har gått over i en driftsfase¹². Ifølge hjemmesidene skal Bærekraftsrådet:

- *rådggi rektor og rektors ledergruppe og gi støtte i universitetsovergripende bærekraftsspørsmål*

¹¹ Hovedmål 2 – «Åpen deling av kunnskap» OsloMet skal være et åpent og inkluderende universitet som gjennom utdanning, forskning, formidling og innovasjon inviterer befolkningen, samarbeidspartnere og studenter til medvirkning og kunnskapsdeling. OsloMet skal tilby utdanning tilpasset mennesker i ulike livsfaser.

¹² <https://ansatt.oslomet.no/berekraftsradet-ved-oslomet>

- *følge den internasjonale og nasjonale utviklingen innen bærekraftig utvikling koplet til universitets- og høyskolesektoren og sørge for bruk av best practice der det er relevant*
- *sikre universitetets felles strategiske arbeid med bærekraft*
- *ha ansvar for revidering og realisering av handlingsplan for bærekraft, deriblant bidra til utvikling av budsjett knyttet til arbeidet for bærekraft*
- *sørge for en årlig rapportering av universitetets arbeid med bærekraft*
- *styrke intern kompetanse gjennom utveksling av kunnskap og erfaringer innen bærekraft*
- *fremme og styrke samarbeidet med andre i universitets- og høyskolesektoren, næringsliv, sivil samfunn og andre eksterne aktører*
- *bidra til effektiv kommunikasjon innenfor Bærekraftsrådet, til studenter og ansatte og ut mot eksterne interessenter i samarbeid med SK-avdelingen*

Bærekraftsrådet er sammensatt av medlemmer fra fakultetene/sentrene, to studentrepresentanter, samt tre eksterne, med spesiell kompetanse og engasjement i bærekraftsarbeidet¹³. Bærekraftsrådet skal være en arena for dialog på tvers av enhetene og med studentene for arbeidet med bærekraftig utvikling. Vi merker oss dog at selv om rådet er bredt sammensatt, mangler representanter for viktige avtakere av OsloMets kandidater og forskning. En dialog med OsloMets strategiske omgivelser utenfor UH-sektoren, slik en kunne forvente ut fra målet om «fremme og styrke samarbeidet med» «næringsliv, sivil samfunn og andre eksterne aktører» (jf. det nest siste kulepunktet over), er det mao. ikke lagt like godt opp til.

3.3 Bærekraft på OsloMets hjemmesider

Bærekraftsarbeidet er forholdsvis godt profilert på www.oslomet.no, der ordet står på en av hovedfanene under 'Om OsloMet'. Ved å klikke på denne kommer en inn på oversikter over Forskning på bærekraft – der det står listet opp en del pågående relevante prosjekter, Utdanning med bærekraftsperspektiv – med en liste over relevante studieprogrammer, enkeltemne og etter- og videreutdanninger, samt en oversiktsside over OsloMets bærekraftsarbeid – Grønt OsloMet. Grønt OsloMet gir en oversikt over arbeidet med «infrastrukturløsinger som reduserer det økologiske fotavtrykket vårt», målet som ble staket ut i den før nevnte Strategi 2024. Vi vet ikke hvor godt disse sidene er oppdatert. Ut fra egen erfaring kan vi konstatere at det mangler en del forskningsprosjekter, men slik vil det vel alltid være med prosjektporteføljer i konstant endring.

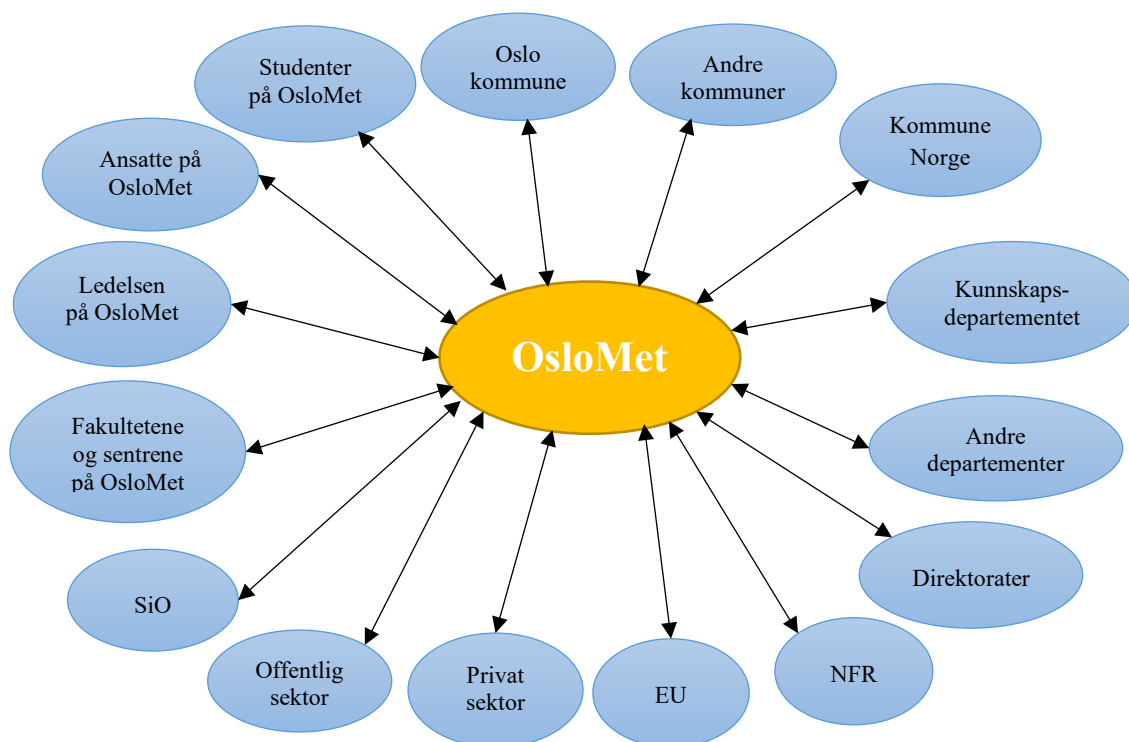
¹³ De som velges inn må ha et tydelig engasjement og god kompetanse i spørsmål knyttet til bærekraft. Rådet skal være aktivt, slagkraftig, uredt, engasjert, kunnskapsrik og ha forståelse for politiske og strategiske prosesser. Rådet skal bestå av medlemmer med vitenskapelig-, undervisnings-, ledelses- og administrativ kompetanse inkludert ekspertise innen forskningsfinansiering. Medlemmene må ha en helhetlig tilnærming til arbeidet med bærekraft på tvers av fakultet og sentre, og en tverrfaglig kompetanse. Dette for å sikre at arbeidet med bærekraft blir et felles anliggende for hele universitetet. Medlemmene sitter ikke som representanter for sine fakultet/sentre, men som medlemmer i et felles råd for rektor i bærekraftsspørsmål. Rektor utnevner medlemmene etter forslag fra prosjektstyringsgruppen. <https://ansatt.oslomet.no/berekraftsradet-ved-oslomet>

4 Om interesser i intervjuene

Som nevnt foran definerer Oslo Børs interessenter som organisasjoner og enkeltpersoner som påvirkes av virksomheten, eller som kan påvirke virksomhetens strategi og måloppnåelse. Vi spurte informantene våre om hvem dette kunne være, hvilke dialogarenaer de delte med disse, og hva interessentene eventuelt uttrykker av ønsker, krav og ambisjoner på OsloMets vegene, alt i forhold til bærekraft og SDGene.

4.1 Hvem er OsloMet sine interessenter og hva er de opptatt av?

Svarene vi fikk var overraskende vage og utprøvende. Vi fikk resonnementer snarere enn oppramsinger, påpekninger og henvisninger til vedtak, dokumenter eller planer. For oss synes svarene dessuten å være mer uklare jo lenger opp i organisasjonen vi kom. Det kan være gode grunner til dette, noe vi vil komme tilbake til nedenfor. I figur 4-1 har vi oppsummert de interessentene som ble trukket frem oftest i intervjuene.

Figur 4-1: Oversikt over de viktigste interessentene til og for OsloMet

Studentene ble trukket fram av alle, selv om det også ble påpekt at en ikke akkurat hadde hørt noe «klimarop» fra campus. Likevel, OsloMet lever av og for studentene, og det er åpenbart at studentenes interesser, engasjement og søking til studier, emner og kurs har stor betydning for universitetet, ikke minst økonomisk. Dette handler både om «den gode studentopplevelsen»¹⁴ og om å profilere seg i et utdanningsmarked. Samtidig erkjennes det at det å forme studenter er en av de viktigste måtene OsloMet

¹⁴ <https://uni.oslomet.no/dengodestudentopplevelsen/hva-er-den-gode-studentopplevelsen/>

påvirker samfunnet på. Det å sette studentene i stand til å møte morgendagens samfunnsutfordringer – deriblant å møte FNs bærekraftsmål – er det viktigste OsloMet kan bidra med i den sammenheng.

Når det var erkjent, så gav informantene våre oss likevel lite konkret om hvordan dette skulle gjøres mht. bærekraft. Skal det f.eks. skje gjennom koordinerte revisjoner av pensum og fagplaner, styrt «ovenfra», eller skal det skje mer desentralisert, basert på lokale initiativ og i et tempo tilpasset lokale forhold?

De ansatte ble også trukket fram. Mange ansatte er sterkt engasjert i forhold til bærekraftsspørsmål, og det gjelder formodentlig også mange framtidige ansatte. En grønn, framoverlent profil kan bidra til å gjøre OsloMet mer attraktivt i arbeidsmarkedet, resonerte enkelte. På den annen side pekte andre på at et slikt engasjement i så tilfelle måtte bygges opp nedenfra, fra de ansatte, og ikke komme som et pålegg ovenfra. Enkelte pekte til og med på at slikt ovenfra-press vil kunne være i strid med den akademiske friheten.

Fakultetene og sentrene ble også pekt på av enkelte, noe som illustrerer det åpenbare at bærekraftsspørsmålet kan ha ulik relevans og betydning for ulike deler av OsloMet. Det ble fort klart for oss at de fleste oppfatter det slik at de ulike SDGene har ulik relevans for ulike fakulteter, institutter og utdanninger. Dessuten ble det på generelt grunnlag stilt spørsmål ved *hvor vesentlig* bærekraftstematikken er og bør være for de spesifikke profesjonsutdanningene. For eksempel, hvis bærekraft skal sterkere inn i sykepleieutdanningen, kan eller bør det da gå på bekostning av trening på kanylesetting?

Informantene våre var om mulig enda vagere på hvem som er interessentene utenfor OsloMet. Alle pekte likevel på avtakerne av kandidater fra utdanningene, spesielt de store profesjonsutdanningene. Det mangfoldige **Kommune-Norge** er en åpenbar kandidat i så måte. Sykepleiere, lærere, ergoterapeuter og andre – de fleste av de ferdigutdannede profesjonsutøverne – ender i kommunale virksomheter. Enkeltkommuner – som Oslo kommune – og kommunenes sentralforbund – KS – ble trukket fram av flere. Vi rakk aldri å snakke med noen av dem, men vi fikk snakket med OsloMet ansatte som har spesielt nært samarbeid med Oslo kommune.

OsloMet har selv definert **Oslo kommune** som en særdeles viktig interessent. Bare navnet – OsloMet Storbyuniversitet – ligner en forpliktelse om hvem en ønsker å utvikle og forholde seg til, noe som også er understreket i diverse plandokumenter, som f.eks. Strategi 2024. Interessant nok var det likevel lite vi fikk vite om hva og hvordan dette har eller bør ha betydning for bærekraftssatsingen. Ei heller fikk vi svar på i hvilken grad, hvor og hvordan bærekraftsspørsmål ble diskutert med kommunen. Det ble likevel pekt på tre mulige arenaer der slik dialog kunne tenkes å utfolde seg, Universitetskommune-prosjektet, Storbybarn/Søndre Nordstrand og Innovasjonsdistrikt Sentrum. Vi rakk aldri å snakke med representanter for den sistnevnte, men fikk snakket med lederne for de to førstnevnte satsingene på OsloMet.

Det foregår ingen eksplisitt dialog om miljømessig bærekraft på disse arenaene, kunne de fortelle. Likevel ligger problematikken klart i bakgrunnen, f.eks. som formulert i Byrådserklæringen¹⁵, og det nevnes i overordnede vendinger i festtaler m.m. Slik sett oppleves det at miljømessig bærekraft er en uuttalt forventning, et innforstått bakteppe for OsloMets samhandling med kommunen. Det som derimot framheves i dialogen med kommunen er andre sider ved bærekraft enn de miljømessige, som bedre

¹⁵ <https://www.oslo.kommune.no/politikk/byradet/byradsplattform/#gref>

folkehelse, sosial utjamning, trygg oppvekst og sterke lokalmiljøer, alle lett å relatere til konkrete SDGer, selv om det ikke gjøres eksplisitt.

En sentral arena for slik dialog synes imidlertid å mangle. Dette gjenspeiler nok delvis det faktum at både OsloMet og Oslo kommune er flerhodede, mangfoldige virksomheter, med bare delvis koordinerte agendaer, planer og virkemidler. Konkret samhandling skjer slik sett lettest lokalt, ut fra «lokale agendaer» og planer. For OsloMet kan det likevel være et problem i forhold til prioriteringer av mål og ressurser på institusjonsnivå.

Med vedtaket om ny campus-satsing på Romerike ferskt i minne, var det flere som pekte på at vi burde snakke med kommunene i regionen, spesielt Lillestrøm kommune. Dette rakk vi aldri å få gjort. Det er imidlertid åpenbart at det i tenkingen omkring planleggingen og byggingen av en helt ny campus ligger et stort potensielt for å ta bærekraftshensyn. I utformingen av helt ny bygningsmasse, transportløsninger m.m. er det mulig å tenke seg store miljømessige forskjeller mellom ulike konsepter. Det gjelder også i tenkingen omkring hvordan en skal organisere samhandlingen mellom de to campusene, noe flere av informantene var inne på.

Det private næringslivet ble også nevnt som en interessant, som avtaker av ferdigutdannede kandidater – f.eks. ingeniører – og som samarbeidspartnere i innovasjonsprosjekter. Flere av informantene pekte på at nyutdannede ingeniører må forventes å være oppdatert på miljøteknologi, at nyutdannede bedriftsøkonomer må kunne noe om rapportering om samfunnsansvar, og at designere må være oppdatert på miljødesign. Heller ikke her ble vi vist til konkrete dialogarenaer, ut over det før nevnte Innovasjonsdistrikt Sentrum, som vi aldri rakk å følge opp. NHO ble likevel pekt ut som en mulig og relevant samtalepart i den sammenheng.

Flere av informantene pekte naturlig nok på *Kunnskapsdepartementet (KD)* som en interessant, men ingen kunne huske at bærekraft hadde blitt brakt opp som tema i den løpende kontakten. Det ble også påpekt at bærekraft knapt nevnes i tildelingsbrevene og at det ikke hadde vært oppe i dialogen omkring utviklingsavtalene. I den grad KD har meninger om OsloMets bærekraftsprofil, så måtte en eventuelt se til mer overordnede policy dokumenter, ble det framhevet.

Forskningen ved OsloMet forholder seg i stor grad til de løpende utlysningene fra (NFR, 2017) og fra (EU, 2021). Det er ingen tvil om at det i løpet av de siste ti til tjue årene har skjedd en dramatisk dreining mot bærekraft i disse utlysningene (se f.eks. Norges forskningsråd 2017, European Commission 2021). Forskning og innovasjon skal bane veien mot et klimanøytralt og «grønt» samfunn. Det var derfor naturlig at flere pekte på både NFR og EUs forskningsprogrammer som høyst relevante interessenter for det som foregår på OsloMet. Prosjektporteføljene på OsloMet hadde fått et klarere bærekraftspreg, ganske enkelt fordi det er dette det blir utlyst midler til.

En siste aktør vi vil nevne her er SiO – Studentsamskipnaden i Oslo. SiO drifter bl.a. kantiner og sørger for velferdstilbud til de godt over 20 000 studentene og over 2 000 ansatte ved OsloMet. SiO profilerer seg blant annet på miljø og samarbeider nært med OsloMet (og UiO) for å få til mer bærekraftige løsninger og driftssystemer, f.eks. når det gjelder avfallshåndtering¹⁶.

¹⁶ <https://www.sio.no/snarveier/om-sio/miljo>

4.2 Hva er de viktigste bærekraftsdimensjonene for OsloMet?

Som analysen ovenfor viser, så varierer den opplevde viktigheten av de ulike bærekraftsmålene og perspektivene mellom interessentgruppene. For drift på OsloMet var det **SDG 13: Stoppe klimaendringene** som ble definert som det absolutt viktigste av bærekraftsmålene, mens for Studentskipnaden SiO ble viktigheten av det helse og sosiale fremholdt som viktig. I OsloMets Forskningsdatabase er det anledning til å tagge prosjekter med hvilke av bærekraftsmålene de er relevante for. Ikke alle prosjektene på OsloMet er lagt inn her, men databasen gir en indikasjon på hvilke SDGer som forskningen ved OsloMet er relevant for. I tabell 4-1 har vi laget en oppsummering av de som lå inne i databasen i mai 2022. Totalt lå det inne 2429 prosjekter hvorav 445 var tagget med et eller flere bærekraftsmål.

Tabell4-1: Antall prosjekter som er tagget med de ulike SDG på fakultetene og senterne ved OsloMet

	HV	LUI	SAM	TKD	SPS	SVA	Totalt
SDG 1: Utrydde fattigdom	4 %		1 %			6 %	4 %
SDG 2: Utrydde sult	4 %					1 %	1 %
SDG 3: God helse	83 %	17 %	35 %	23 %	43 %	28 %	39 %
SDG 4: God utdanning	18 %	80 %	30 %	43 %	14 %	11 %	28 %
SDG 5: Likestilling mellom kjønnene	3 %	3 %		6 %		10 %	6 %
SDG 6: Rent vann og gode sanitærforhold		2 %		6 %		1 %	1 %
SDG 7: Ren energi for alle						3 %	1 %
SDG 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	1 %	3 %	17 %	6 %	29 %	14 %	10 %
SDG 9: Innovasjon og infrastruktur	2 %	0 %	1 %	14 %	14 %	5 %	4 %
SDG 10: Mindre ulikhet	4 %	14 %	3 %	3 %	29 %	25 %	13 %
SDG 11: Bærekraftig byer og samfunn	1 %	3 %	5 %	14 %		14 %	8 %
SDG 12: Ansvarlig forbruk og produksjon	1 %			37 %		8 %	6 %
SDG 13: Stoppe klimaendringene				3 %		6 %	3 %
SDG 14: Livet under vann	1 %	2 %		3 %		1 %	1 %
SDG 15: Livet på land					14 %	1 %	1 %
SDG 16: Fred og rettferdighet	1 %	5 %	9 %		14 %	17 %	9 %
SDG 17: Samarbeid for å nå målene	2 %	2 %			14 %	1 %	1 %
Totalt antall prosjekter i Prosjektdatabasen	93	59	77	35	7	174	445

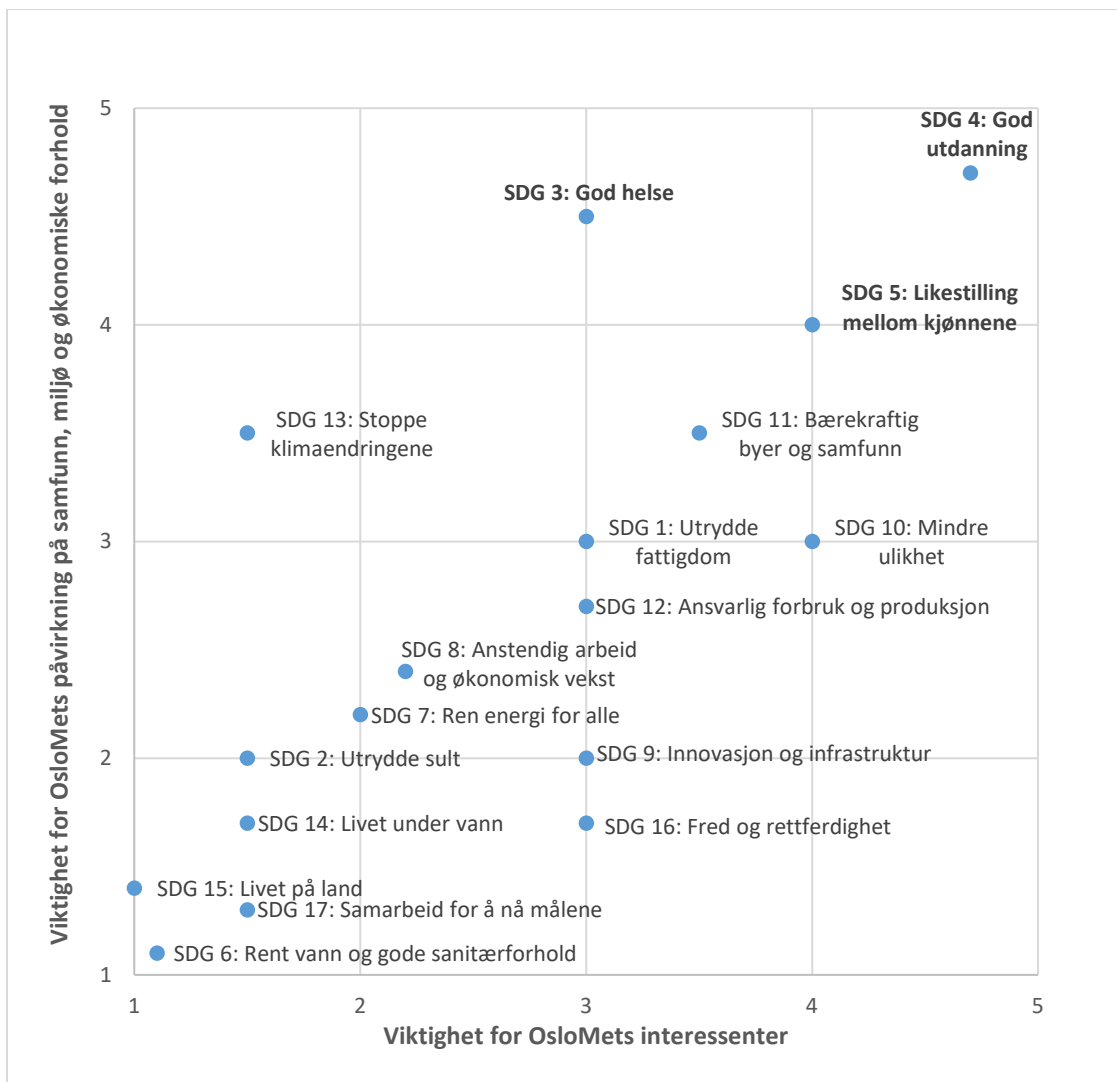
En tilsvarende oversikt fins ikke på det nåværende tidspunktet for utdanningene på OsloMet. Men det er åpenbart at flere av utdanningene er relevante for å oppnå de 17 bærekraftsmålene. På nettsidene¹⁷ til OsloMet trekkes tre Bachelorstudium frem (*Energi og miljø i bygg – ingeniør, Produktdesign og Utviklingsstudier*), fire masterprogrammer (*International Social Welfare and Health Policy, Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, Internasjonal utdanning og utvikling og Produktdesign – design for kompleksitet*), et PhD-program (*Ingeniørvitenskap*) og noen enkeltkurs.

Denne oversikten er i beste fall mangelfull og slik sett misvisende. Det er åpenbart at OsloMet gjennom sin kjernevirksomhet utdanning bidrar til måloppnåelse av **SDG 4: God utdanning**. Gjennom en bevissthet rundt likestilling og antidiskriminering som en integrert del av utdanningene bidrar også OsloMet til **SDG 5: Likestilling mellom kjønnene**. Beveger vi oss over på å se på utdanningene som tilbys på fakultetene, er det tydelig at flere av programmene er eller bør være relevante for å løse FNs bærekraftsmål. For **HV** vil så og si hele utdanningsporteføljen kunne sies å bidra til **SDG 3: God helse**. Utviklingsstudier på LUI adresserer **SDG 1: Utrydde fattigdom** og **SDG 2: Utrydde sult**. Utdanningsporteføljen som SAM har ansvar for bør i utgangspunktet være relevant for å løse blant annet **SDG 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst** og **SDG 10: Mindre ulikhet**. TKDs utdanningsprofil bør

¹⁷ Utdanning med bærekraftsperspektiv: <https://www.oslomet.no/om/berekraft>

være relevant for å bidra til å løse **SDG 6: Rent vann og gode sanitærforhold**, **SDG 7: Ren energi for alle**, **SDG 9: Innovasjon og infrastruktur**, **SDG 12: Ansvarlig forbruk og produksjon** og **SDG 14: Livet under vann**

Med utgangspunkt i intervjuene og dokumentene vi har sett på kan vi plassere de der eksplisitt eller implisitt utpekte SDGene langs to dimensjonene: **Viktighet for OsloMets interessenter** og **Viktighet for OsloMets påvirkning på samfunn, miljø og økonomiske forhold**, figur 4-2. Innplasseringen i figuren er altså vår fortolkning av det som framkom i intervjuene og dokumentene. Bildet må imidlertid forstås som et øyeblikksbilde i en dynamisk prosess, der OsloMet selv kan plasseringene gjennom strategiske prosesser og beslutninger. Det fordrer imidlertid at en i større grad klarer å formulere hvem de relevante interessentene er og hvilke av bærekraftsmålene de ønsker å bidra til å løse og på hvilken måte.

Figur 4-2: OsloMets vesentlighetsanalyse, Skalla 1-5 hvor 1 betyr lav og 5 betyr høy

5 Avsluttende refleksjoner og anbefalinger

Gjennom dette prosjektet har vi forsøkt å avdekke hvordan OsloMet jobber med bærekraft i dag; de viktigste målene, hva som i dag ville være et realistisk ambisjonsnivå og hvem som er de viktigste aktørene, internt og eksternt.

5.1 Forsøksvise svar på problemstillingene

Her vil vi forsøke å gi noen tentative svar på de spørsmålene som ble introdusert under kap. 1.4:

1. Hvem er de viktigste interessentene for OsloMet med hensyn på bærekraftsarbeidet?

Ut fra det vi fant i intervjuene oppfatter de fleste det slik at – per i dag – er de viktigste interessentene OsloMet-interne. De som nevnes er nåværende og framtidige ansatte og studenter, de ulike fakultetene, instituttene og sentrene, og universitetsledelsen. Disse høyst forskjellige aktørene synes å være motivert av ulike hensyn, alt fra et positivt engasjement for å gjøre en forskjell i verden – via forskingen, utdanningene og driften, til et føre var-engasjement for å unngå negativ omtale, omdømmetap for OsloMet og at en taper i kampen om nye studenter, ansatte og forskningsmidler.

Blant de eksterne interessentene er det Forskningsrådet og EU som de facto synes å ha størst direkte innvirkning på OsloMets praksis. Utlysningene av forskningsmidler har over år dreid i retning av bærekraft. I tillegg til dette finner en mer diffuse og generelle føringer i diverse policydokumenter fra KD, Stortinget og ikke minst Oslo kommune. Disse føringene har imidlertid i liten grad blitt fulgt opp av konkrete «bestillinger». Det foreligger heller ikke regulære dialogarenaer hvor bærekraftsspørsmål rapporteres og diskuteres.

2. Hvordan opplever de viktigste interessentene at OsloMet jobber med bærekraft i dag?

Informantene våre var i hovedsak usikre, både på status for bærekraftsarbeidet og hvilke mål og ambisjonene OsloMet som institusjon bør legge seg på. Mange av samtalene bar preg av at informantene hadde måttet tenke på andre, mer presserende ting de siste to årene. Pandemien har gjort at andre saker, som f.eks. bærekraftsarbeidet, har blitt satt på vent. Enkelte uttrykte også en slags «dårlig samvittighet» på institusjonens vegne, og var redd for framtidige beskjoldninger om «grønnvasking».

Andre igjen var opptatt av at hele bærekraftsproblematikken var noe som ble påtvunget ovenfra. Slik sett kunne det være i konflikt med den akademiske friheten, uten at det ble problematisert videre. En annen kalte det «et konseptuelt kategoripress fra oven», enten dette var fra universitetsledelsen eller sentrale myndigheter. Et slikt press kunne innebære en «rekonseptualisering av aktiviteter og planer», og kunne for så vidt være positivt og innebære «noe mer enn rent lipservice».

Når det er sagt, så viser vår lille studie også at det er mange gode lokale initiativ og prosjekter. Alt kommer ikke fra oven. Disse lokale initiativene peker imidlertid i ulike retninger og få – om noen – synes å ha en samlet oversikt. Det var heller ingen av våre informanter som dristet seg til å formulere ett narrativ om OsloMets nåværende og framtidige innsats på bærekraftsområdet. Her synes alle de vi snakket med å være enige om at det gjenstår et betydelig arbeide, sentralt, så vel som lokalt i organisasjonen.

3. Hvilke temaer innenfor bærekraft (bærekraftsmål) bør OsloMet prioritere fremover, med utgangspunkt i:

- a) Brukere/samarbeidspartnere forventninger til arbeidet med bærekraft?
- b) Risiko- og mulighetsbildet i arbeidet med bærekraft?
- c) Hvilke bærekraftsmål OsloMet har størst påvirkning på gjennom sin virksomhet direkte eller indirekte?

Det er universitetets egne organer som må bestemme hvilke bærekraftsmål (SDGer) OsloMet bør prioritere. Et flertall av informantene var imidlertid klare på at de primært assosierer ordet bærekraft med «miljø» i en eller annen form. Slik sett peker SDG 12 – «Ansvarlig forbruk og produksjon» – og SDG 13 – «Stoppe klimaendringene» – seg ut som de viktigste SDG-målene. Imidlertid, som nevnt foran vil universitetet – nærmest per definisjon – også være forpliktet av SDG 3 – «God helse» og SDG 4 – «God utdanning». Dessuten, på f.eks. SVA-instituttene og SAM vil SDG 1 – «Utrydde fattigdom» og «Mindre ulikhet» (begge både globalt og innen velferdsstaten) være sentrale.

Det utilfredsstillende ved denne oppramsingen er at den ikke gir noen retningsangivelse for universitetets merkevarebygging/identitetsarbeid. Oppramsingen sprer seg jevnt ut over et knippe av gode og viktige saker. Det synes åpenbart at OsloMet trenger en mer målrettet strategisk satsing på et mindre utvalg av mål (SDGer), samt at denne prioriteringen kommuniseres innover i organisasjonen og ut til omgivelsene. Det savnes også et grep for å omfavne mangfoldigheten i virksomheten med slike prioriteringer.

Flere peket også på risikoer i forbindelse med OsloMets arbeid for bærekraft. Den viktigste *risikoen* med bærekraftsarbeidet er selvfølgelig at en ikke «gjør nok for å redde verden» – hva nå *nok* måtte være. Flere pekte på at det viktigste OsloMet kan gjøre er å forsyne samfunnet med kompetente bærekraftsbevisste profesjonsutøvere (f.eks. ingeniører, designere og lærere). Dernest kan OsloMet bidra gjennom egen forskning, ble det framhevet, herunder gjennom å forholde seg til utlysningene av forskningsmidler som allerede i en årrekke har blitt dreid mot bærekraft i en eller annen form. Risikoen knytter seg da til sannsynligheten for og konsekvensene av at en ikke bidrar nok til disse oppgavene.

Samtidig ble risikoen for OsloMets omdømme trukket fram av flere. Hvis det blir for stor avstand mellom idealer og realiteter kan omdømmet bli lidende. Om man går høyt opp på banen og annonserer høye ambisjoner, for eksempel på driftssiden, så bør man levere noe mer enn bikuber på taket, litt ENØK og litt økt vegetartilbud i kantinene, ble det framhevet. På den annen side må målene være troverdige og realistiske. Interne og eksterne interessenter må se at tiltakene monner i det store bildet, samtidig som en har tro på at de er gjennomførbare.

4. Hva er et riktig ambisjonsnivå innenfor de ulike vesentlige temaene med utgangspunkt i:

- a) Utdanningene**
- b) Forsking og utvikling/Innovasjon**
- c) Drift og Campus-programmet**

Vi fikk ingen gode svar på disse spørsmålene. Vi fikk snarere servert ulike uttrykk for usikkerhet. Den foran nevnte «dårlige samvittigheten» må likevel fortolkes i den retning at mange mener ambisjonsnivået bør være høyere enn det oppfattes å være i dag. Flere sluttet seg likevel til at ambisjonsnivået for hhv. utdanning, forskning, innovasjon og drift og for Campusprogrammet, bør avgjøres gjennom strategiske prosesser som inkluderer hele organisasjonen, fra toppledelsen og ned på instituttnivå. Flere var også inne på at det blir viktig at en slik prosess tar høyde for institusjonens kompleksitet – dvs. bredden i typen virksomheter, faglige fokus og relevante omgivelser.

5.2 Et bærekraftig universitet – noen anbefalinger

Som vi har sett, er det både usikkerhet om hva OsloMet bør prioritere og hvilket ambisjonsnivå en bør legge seg på i ulike deler av virksomheten. Gjennom Handlingsplan for bærekraft og Bærekraftsrådet har OsloMet startet arbeidet med å klargjøre dette. Gjennom Handlingsplanen kommer det frem at OsloMet mener det er viktig å jobbe med bærekraft. Det er likevel fortsatt utydelig hvordan dette bør, og realistisk sett kan operasjonaliseres. Dessuten er mange urolige for at en ikke skal klare å levere på forventningene.

For å lykkes må bærekraftsarbeidet *forankres*, både fra toppen – i universitetsledelsen – og nedenfra lokalt i institutter, fakulteter og sentere. Alle slike prosesser forutsetter debatter og forankring. Derfor

foreslår vi at ledelsen initierer et sett av deliberasjoner med de ulike enhetene og de ansatte; både for idemyldringens skyld og for å sikre at den nye given for bærekraftsarbeid erkjennes og støttes i organisasjonen. Etter vår mening bør disse prosessene gjøres til en del av den forespeilede strategiprosessen ved OsloMet. Her bør en diskutere på hvilke områder og hvordan OsloMet bør levere og profilere seg i bærekraftsarbeidet.

Det samme bør skje overfor universitetets eksterne interessenter. En bør jobbe mer med å peke ut hvem dette er og bør være og invitere dem inn i diskusjonene. En bør samtidig utvikle dialogarenaer hvor bærekraftsarbeidet gjøres til et fast diskusjonstema. OsloMet trenger ikke å sitte å vente på at omverdenen skal komme med ønsker og krav, men kan selv ta initiativet til å utvikle forventninger sammen med interessentene. I den sammenheng kan f.eks. hva det vil si å være et storbyuniversitet utvikles videre.

Samtidig må tiltak koordineres og integreres. Det betyr at det må gjøres prioriteringer og fortas retningsvalg, hvor man ikke bare sier at OsloMet skal «arbeide med bærekraft i alle ledd», men presiserer hvilke av bærekraftsmålene det skal arbeides (mest) med, på hvilke måter og med hvilke spesifikke ambisjoner.

Slik vi ser det, er den paletten som FNs bærekraftsmål tilbyr altfor bred til å kunne virke handlingsforeskrivende. Det er i den forbindelse viktig å merke seg at våre informanter assosierer begrepet bærekraft først og fremst med miljø og miljøkonsekvenser. OsloMet bør definere tiltak og ambisjoner med hensyn til miljø for alle de tre hovedområdene utdanning, forskning og drift. Imidlertid, å prioritere betyr også å velge noe bort, i betydningen at noe ikke satses på – og at det gjøres eksplisitt. Det er viktig at en tør å gjøre dette. Uten det forblir profilen uklar – internt så vel som eksternt.¹⁸

Campusprogrammet med bl.a. byggingen av nytt campus på Lillestrøm, gir nye muligheter så vel som risikoer som fortjener å nevnes i denne sammenheng. Flere av informantene våre pekte her på viktigheten av at bærekraft gis en sentral plass i planleggingen og dialogen med vertskommunene og sentrale myndigheter. Det sies at for ethvert tiltak defineres det meste av miljøavtrykket i design og planleggingsfasen. Nå er derfor et veldig godt tidspunkt for å melde inn bærekraft i den oppstartede konseptutredningen.

Til slutt vil vi nevne at det bør rapporteres jevnlig på temaer og aktiviteter som virksomheten definerer som de mest vesentlige, som f.eks. bærekraftshensyn. Disse bør inngå i virksomhetens risikostyring, forretningsutvikling og strategiprosesser. Virksomheten bør reflektere over og forklare hvorfor temaene, målene og indikatorene er relevante for virksomheten og hvordan de skal følges opp.

I Norge er det særlig NTNU, NMBU og Universitetet i Bergen som har profilert seg på bærekraft. Svenske universiteter, som f.eks. Göteborg og Uppsala universiteter, rapporterer årlig på bærekraftsarbeidet i henhold til ISO14001. På det nåværende tidspunkt er dette neppe aktuelt for OsloMet, men det kunne eventuelt være en ambisjon på lengre sikt. Men for å kunne vurdere status og eventuell fremgang, trenger man benchmarks; noe som kan telles og måles og følges over tid. Fra de svenske rapportene kan vi lære at slike fremtidige vesentlighetsanalyser/bærekraftsrapporter bør gjøres av eksterne aktører, uten bindinger til de ulike delene av OsloMet. Det gir troverdighet og inngir tillit.

¹⁸ Enkelte av bærekraftsmålene peker direkte på universitetets kjerneaktiviteter som utdanning og helse. Å skulle «prioritere» disse virker i beste fall som plukking av lavhengende frukt, i verste fall som absurd. Men de må uansett leveres på.

Litteratur

Brundtland, G. H. (1987). *Our common future*. Oxford: Oxford University Press.

EU. (2021). European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Horizon Europe : strategic plan 2021-2024, Publications Office, 2021.

IPBES. (2019). *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science- Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. Retrieved from Bonn, Germany:

IPCC. (2021). *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change; Technical Summary*. Retrieved from

NFR. (2017). *Forskning for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling, Forskningsrådets strategi for bærekraft 2017–2020*.

Oslo_Børs. (2018). *Oslo Børs veiledning om rapportering av samfunnsansvar*.

Southerton, D., & Welch, D. (2018). *Transitions for Sustainable Consumption After the Paris Agreement*. Retrieved from Iowa Avenue, Muscatine, USA:

Forbruksforskningsinstituttet SIFO ved OsloMet – storbyuniversitetet har et spesielt ansvar for å bidra til kunnskapsgrunnet for forbrukerpolitikken i Norge og skal utvikle ny kunnskap om forbruk, forbrukerpolitikk og forbrukernes stilling og rolle i samfunnet.

SIFOs kjerneområder er:

- Bærekraftig forbruksutvikling (herunder mat)
- Klær og tekstil
- Markedsbasert velferd
- Teknologi og digitalisering